

“Giáo Điểm Năm Căn”

Đối với nhiều người công giáo đường như 2 từ “Năm Căn” luôn gợi nhớ tác phẩm “Nhật ký Truyền Giáo” của cha Piô Ngô Phúc Hậu.

Vì thế, hôm nay trong phong trào “du lịch hậu Covid” trên đường về Đất Mũi, chúng tôi cũng muốn tìm hiểu đôi điều về “Giáo Điểm Năm Căn” xưa đã vang bóng một thời. Và rất may chúng tôi tìm được một bài viết của tác giả Vô Hạ (một cựu chủng sinh đã từng đồng hành với cha Piô trên bước đường truyền giáo xưa) xin được giới thiệu với quý độc giả.

Vài hàng về Giáo Điểm Truyền Giáo Năm Căn

Vô hạ

Tại Giáo Phận Cần Thơ, trong một lần tĩnh tâm năm 1971, một vài Linh Mục trẻ và trung niên, đưa tay tình nguyện xin Đức Giám Mục Nguyễn Ngọc Quang cho phép rời nhiệm sở hiện tại, để theo dấu chân Thánh Phaolô cho riêng dân tộc mình trước nhất. Trong số đó, hai người được Đức Giám Mục chấp nhận, là Cha Piô Ngô Phúc Hậu và cha Nguyễn Huy Mai phụ tá năm đầu.

Lý lịch trích ngang

Cha Hậu sinh tại Hiền Quan 1936, Tỉnh Vĩnh Phú, Giáo Phận Hưng Hóa.

1955-61: Học Đại Chủng Viện Thánh Tôma và Học Viện Lê Bảo Tịnh.

1961-64: Đại Chủng Viện Sài Gòn, nhập Giáo Phận Cần thơ.

1964-67: Linh Mục, phụ tá họ đạo Ô Môn và Thới Lai.

1967-71: Giám Đốc Trung Học Đồng Tâm, Họ Đạo Chính Tòa Cần Thơ.

1971-1975: Truyền Giáo tại Năm Căn, Cà mau.

1979-1994: Chính xứ Bảo Lộc, Cà Mau

1994 – 2010: Chính Xứ Họ Đạo Cái Rắn, Cà Mau

2011: Hưu Dưỡng & nhập lại Giáo Phận Hưng Hóa.

Hành trình truyền giáo

Vì thời buổi chiến tranh, con lộ xe duy nhất nối Cà Mau ngang qua Quận Lý Cái Nước, chợ xã Đồng Cù tới Chợ Năm Căn hiện nay (căn cứ Hải Quân cũ) đã không dùng được từ 1958. Phương tiện di chuyển chính tại miền Đất Mũi này là tàu đò, ghe xuồng trên mạng nhện sông rạch. Nên phần lớn các giáo điểm cũng mọc lên theo bờ sông nơi dân chúng tứ xứ, đa số thờ cúng tổ tiên, tụ họp.

Thời đó, muốn đi Năm Căn, phải lấy tàu từ Cà Mau xuôi nam, đi hướng Ao Kho, ngang Hoà Trung, đổ vào Kinh Xáng Đội Cường, lọt vào Sông Bảy Hạp tại Chà Là, qua Ván Ngựa (Giá Ngự, Giáng Ngự) tới Cái Keo (Xã Thuận Hưng cách Cà Mau chừng 45km). Từ đây quẹo trái vào Kinh Cái Nháp chừng 20Km nữa, đặng sông Cái Năm Căn. Quẹo phải một hai km, Giáo điểm Năm Căn 1 trên bờ phải. Thêm 7 hay 8 km xuôi nam là Giáo điểm Năm Căn 2.

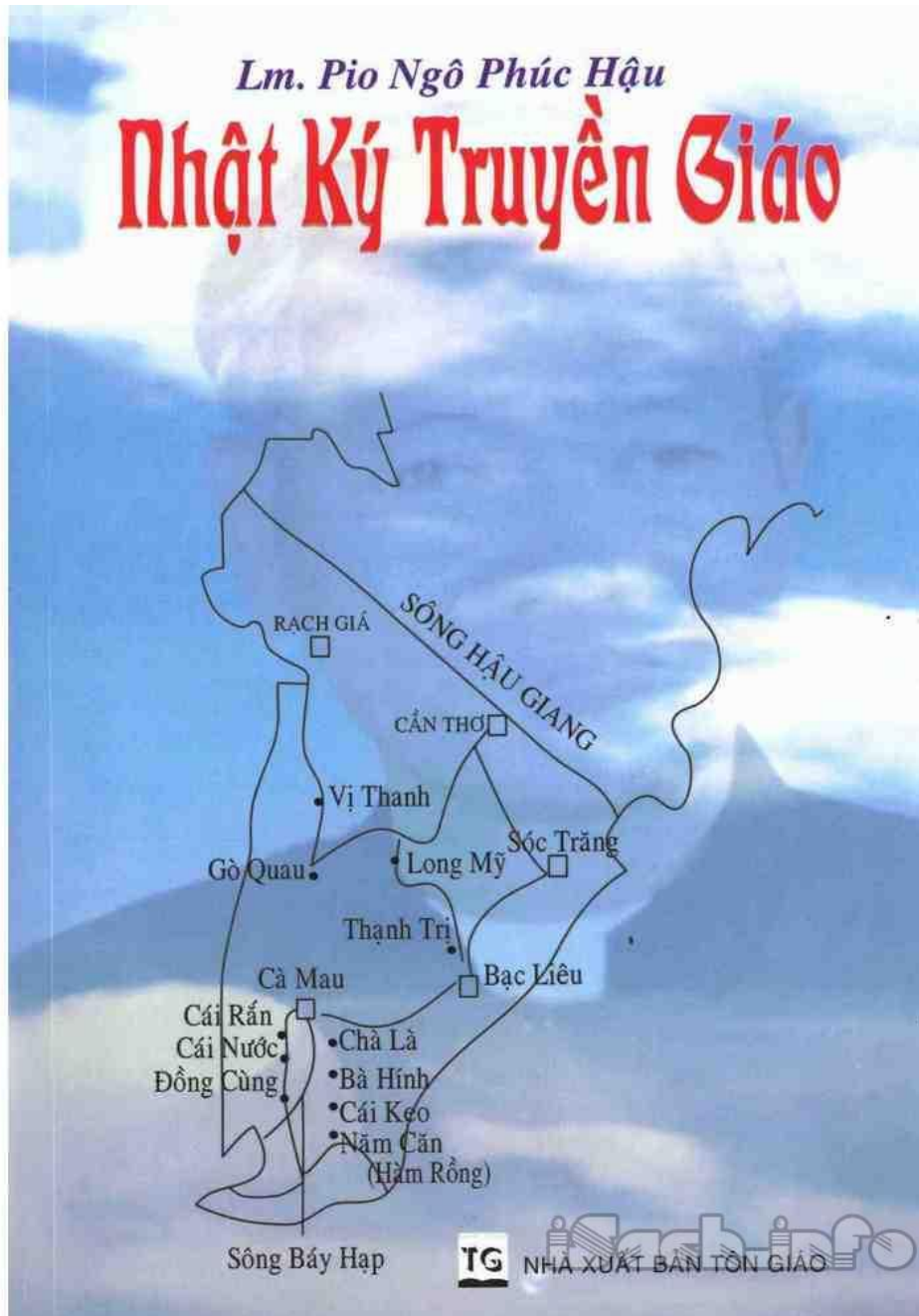
Các Giáo Điểm

Trong hơn ba năm rưỡi truyền giáo tại Năm Căn, Cha đã dựng lên 7 giáo điểm chính, tính theo thứ tự thời gian:

1. Cái Keo & Cái Muôi, bên kia sông chợ Cái keo 1972
2. Đồng Cù 1972
3. Năm Căn 1, 1971(chợ Quận, Chợ Cái Nảy, Hàm Rồng thời đó)
4. Năm Căn 2, 1973(cách 8 km phía nam, gần chợ căn cứ hải Quân)
5. Chà Là (căn nhà hơn 20m đã xong, tốn chừng 750 ngàn thời đó, chuẩn bị khai trương 25/12/74, nhưng tình hình thay đổi.
6. Bà Lái (tháng 10/1974)
7. Gò Công cửa sông Bảy Hạp, Cái Đồi Vàm và Sông Đốc đang trên đự kiến cho những năm kế tiếp

Lm. Pio Ngô Phúc Hậu

Nhật Ký Truyền Giáo

Khi Cha Hậu mới tới vùng đất lạ cũng phải lần lượt tìm hiểu địa phương, mua đất làm giáo điểm, cất nhà lên. Chi phí cho mỗi giáo điểm, dù là cây lá, vật liệu nhẹ, nhưng phải tốn từ 500 ngàn tới hàng triệu đồng. Thời đó, xăng 1973 giá chừng 40đ/lít, cuối năm 1974 chừng 150đ/l. Lương giáo viên trường nhà thờ từ 15 - 20 ngàn đ/tháng.

Cha Hậu cũng có cách nhìn xa trông rộng như các Cha Thừa Sai Paris xưa khi tới VN, nên tại những giáo điểm lớn: Đồng Cùg, Cái Keo, Năm Căn 1, Cha Hậu đã kiếm hàng chục công đất (công = 1000m vuông) để dành cho Họ Đạo/ Giáo xứ tương lại.

Truyền giáo cách nào?

Chỗ ở

Lúc đầu khi mới xuống tới Cái Keo và ở tạm nhà một người quen qua giới thiệu, hai Cha Hậu và Mai đã chịu thiếu thốn mọi bề. Ban đêm phải chun vô mùng. Khổ nhất của vùng này là muỗi ban đêm, từ đâu bay ra như vãi trấu. Nửa đêm, cần ra khỏi mùng, phải dùng quạt đuổi muỗi xa vách mùng 1 chút. Trước khi vào, cũng làm như vậy. Nhưng khi đã vô mùng trở lại, phải dùng đèn cây rọi vài chục con muỗi, thì mới mong ngủ được với giấc muỗi .

Rồi Cha Hậu cũng phải lần lượt tìm hiểu địa phương, mua đất làm giáo điểm, cất nhà lên. Chi phí cho mỗi giáo điểm, dù là cây lá, vật liệu nhẹ, nhưng phải tốn từ 500 ngàn tới hàng triệu đồng . Thời đó, xăng 1973 giá chừng 40đ/lít. Cuối 1974, xăng chừng 150đ/l. Lương giáo viên trường nhà thờ chừng 15ngàn/tháng.

Trường học

Muốn nói về Chúa cho người chưa nghe, trước tiên phải gieo tình cảm bằng hiện diện và tiếp xúc. Mà trường học là nhịp cầu tốt nhất để bước vào gia đình, gieo tình người với người giữa hai bên xa lạ, nhất là về mặt tôn giáo.

Nên tại mỗi giáo điểm, căn nhà chính là trường học, ngang 8m, dài hơn 20m, bằng cột cây đước, lợp lá dừa nước xé hai, thêm vách lá chung quanh và cũng để ngăn phòng. Căn nhà được chia ra ba bốn gian làm lớp học. Trong đó chừa ra một gian làm nhà nguyện cho cán bộ giáo điểm và giáo dân trong vùng. Cũng thêm một căn nhỏ làm bếp, làm nơi ăn ở và đặt thêm vài chiếc giường nhỏ cho nhân viên và khách vắng lai.

Niên khóa 1973-74, có hơn ngàn học sinh tại những trường của giáo điểm, cấp 1 tiểu học từ lớp 1 tới lớp 5.

Đã có hơn 600 người ghi tên nhập Đạo.

Một lần, ngày 19/12/74 bạn tôi cùng người bạn giáo điểm (Thừa Sai Việt Nam từ Lái Thiêu của Cha Giám Đốc Chiêu gửi xuống) có việc phải lái vỏ máy đi ngang qua phần đất gọi là Mương Điều, Bờ Đập. Khu vực nhỏ như 1 khóm, chừng 2 km phía đông đồn/bót Bà Lái (đồn này chừng 4 hay 5 km phía bắc Cái Keo trên sông lớn Bảy Hạp). Mấy anh du kích địa phương nghi ngờ chi đó, nên mời 2 anh em của giáo Điểm lên bờ, giải thích về tình hình của bên cách mạng và gọi 2 anh em qua đêm tại một căn nhà lá cạnh bờ sông. Gần sáng, bạn tôi nghe tiếng hát của một thiếu niên: Lạy mẹ Maria, Mẹ Thiên Chúa, Mẹ đồng Trinh... Em đi thăm câu rồi ghé ngang căn nhà 2 anh em được tạm giữ. Chúng tôi hỏi làm sao em biết bài hát đó, thì em trả lời: "mấy năm trước em qua Năm Căn (cách nhà #30 km) học trường Ông Cha". Đầu óc trẻ em VN thời nào cũng tinh khôn lanh lẹ như vậy. Chỉ tiếc, các em chưa gặp cơ hội tốt.

Trong khoảng thời gian chỉ chừng 3 năm, mà hột giống lành đã được kẻ trước người sau, gieo vãi được như vậy. Thật đáng quý.

Nhân sự.

Ngay từ 1971, một số giáo dân thợ mộc từ họ đạo Cà Mau, Cái Cầm ...đi theo Cha Hâu, giúp dựng lên cơ sở vật chất. Số khác, từ Họ Đạo Tắc Sậy, Cà Mau, Ao Kho...đi theo Cha, dạy học tại Giáo Điểm, Dòng Thánh Gia có mặt từ 1971, Vinh Sơn Bác Ái từ 1972, IC Tân Hiến năm 1974, Thừa Sai Việt Nam từ Lái Thiêu tới 1974, chủng sinh của địa phận từ 1971. Có hơn 40 nhân sự về Đại Hội ngày Khánh Nhật Truyền Giáo cuối tháng 10/1974 tại Năm Căn 1.

Giáo điểm Năm Căn Tháng 10.1974

Lịch sử sang trang, công việc truyền giáo vẫn tiếp tục

Sau năm 1975, giáo điểm bị giải tán. Đến năm 1979 cha Piô được về làm Chính xứ Bảo Lộc, Cà Mau và đến năm 1994 cha lại có một hành trình truyền giáo mới tại giáo điểm “Cái Rắn”

Nhà thờ Cái Rắn xưa

Nhưng “như trái mắm” trôi dạt, Cha Ngô Phúc Hậu nay đã nghỉ hưu và trở lại nơi sinh quán miền Tây Bắc nước Việt, tái nhập Giáo Phận nhà Hưng Hóa từ năm 2011, sau thời gian hơn nửa đời người nhỏ lại bao mồ hôi và nước mắt, riêng cho miền cuối Việt .

Tuy nhiên “Phaolô trông Appôlô tươi..” và Thiên Chúa đã và đang làm cho những hạt giống Tin Mừng vẫn luôn tiếp tục nảy mầm và sinh hoa kết trái.

Phụ lục: một vài hình ảnh

Nơi cha Piô lập Giáo đoàn 5 Căn xưa (nay là nhà ông bà Út Niệm)

Nhà thờ Năm Căn hiện nay

(cách giáo điểm 5 căn xưa khoảng 10km, cách cầu 5 Căn khoảng 3km)

Đang thi công